

Кафедра географії та туризму
Földrajz és Turizmus Tanszék

ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОНАННЯ
МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З КУРСУ «ГІДРОЛОГІЯ»/
TESZTFELADATOK GYŰJTEMÉNYE A „VÍZFÖLDRAJZ” TANTÁRGY
MODULZÁRÓ DOLGOZATAIRA VALÓ FELKÉSZÜLÉSHEZ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК / OKTATÁSI SEGÉDANYAG
з курсу «Гідрології» / а „Vízföldrajz” tantárgyhoz

Гідрологія / Vízföldrajz
(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Перший (бакалаврський) / Alapképzés (BSc)
(ступінь вищої освіти / felsőoktatás szintje)

A Освіта / A Oktatás
(галузь знань / képzési ág)

A4 Середня освіта (Географія) / A4 Középiskolai oktatás (Földrajz)
(освітня програма / képzési program)

Збірник тестових завдань для підготовки до виконання модульних контрольних робіт з курсу «Гідрологія» є навчальним посібником, підготовленим відповідно до програми курсу «Гідрологія» бакалаврської підготовки (BSc) за спеціальністю «Середня освіта (Географія)» для здобувачів заочної форми навчання. Цей посібник містить тестові завдання українською та угорською мовами, що охоплюють теми двох модулів, які необхідно засвоїти в межах курсу. Для успішного завершення навчальної дисципліни здобувачі-заочники повинні успішно скласти два модульні контрольні тести. Метою цього навчального матеріалу є полегшення підготовки до цих тестів, оскільки завдання до них формуються на основі наведених у збірнику тестових запитань. Систематичний огляд і опрацювання завдань, поданих у цьому виданні, сприяють глибшому розумінню навчального матеріалу та успішному проходженню модульних контрольних робіт.

Затверджено до використання у навчальному процесі
на засіданні кафедри географії та туризму ЗУІ ім. Ф.Ракоці II
(протокол № 6 від 24 вересня 2025 року)

Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
(протокол № 8 від 29 вересня 2025 року)

Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
(протокол № 9 від 30 вересня 2025 року)

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF) кафедрою географії та туризму
спільно з Видавничим відділом Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Розробник методичних вказівок:

Едіна ВАШ – асистент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Ванесса БІРТОК – завідувачка Туристично-інформаційного центру «Ракоці-тур», асистент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Рецензенти:

Атілла ТОВТ – доктор філософії, доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Валентина ЩАБЕЛЬСЬКА – кандидат географічних наук, доцент, завідувачка кафедри географії УДУ імені Михайла Драгоманова

За зміст методичних вказівок відповідальність несуть розробник.

Відповідальні за випуск:

Йосип МОЛНАР – кандидат географічних наук, завідувач кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Олександр ДОБОШ – начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua)

© Едіна Ваш, Ванесса Бірток, 2025

© Кафедра географії та туризму ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, 2025

A „Tesztfeladatok gyűjteménye a „Vízföldrajz” tantárgy modulzáró dolgozataira való felkészüléshez”-oktatási segédanyag a Vízföldrajz tantárgyhoz az alapképzés (BSc) A4 Középiskolai oktatás (Földrajz) című képzési programja szerint lett kidolgozva levelező tagozatos hallgatók részére. Az oktatási segédlet a tantárgy két teljesítendő modulja témáihoz kapcsolódó tesztfeladatokat tartalmazza magyar és ukrán nyelven. A tantárgy teljesítésének feltétele a levelező tagozatos hallgatók esetében két modulzáró dolgozat sikeres megírása. Jelen tanulmányi segédanyag célja, hogy elősegítse a felkészülést ezen dolgozatokra, mivel azok feladatanyaga az itt közölt tesztkérdésekből kerül összeállításra. A kiadványban szereplő feladatok rendszerezett áttekintése és feldolgozása hozzájárul a tananyag mélyebb megértéséhez, valamint a dolgozatok eredményes teljesítéséhez.

Az oktatási folyamatban történő felhasználását jóváhagyta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földrajz és Turizmus Tanszéke
(2025. szeptember 24., 6. számú jegyzőkönyv).

Megjelentetésre javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Oktatási és Módszertani Tanácsa
(2025. szeptember 29., 8. számú jegyzőkönyv).

Elektronikus formában (PDF-fájlformátumban) történő kiadásra javasolta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2025. szeptember 30., 9. számú jegyzőkönyv).

Kiadásra előkészítette a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Földrajz és Turizmus Tanszéke, valamint Kiadói Részlege.

A módszertani útmutató kidolgozója:

VASS Edina – tanársegéd, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földrajz és Turizmus Tanszék
BIRTÓK Vanessza- a „Rákóczi-tour” Turisztikai Információs Központ vezetője, a II. Rákóczi Ferenc
Kárpátaljai Magyar Főiskola Földrajz és Turizmus Tanszék tanársegéde

Szakmai lektorok:

Dr. TÓTH Attila – PhD, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földrajz és Turizmus
Tanszékének docense

Dr. Valentina Scsabelszka – a földrajztudományok kandidátusa, a Mihajlo Drahomanov Ukrajnai Állami
Egyetem Földrajz Tanszékének tanszékvezetője

A segédlet tartalmáért kizárólag a módszertani útmutató kidolgozója felel.

A kiadásért felelnek:

Dr. MOLNÁR József – PhD, a földrajztudományok kandidátusa, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar
Főiskola Földrajz és Turizmus Tanszékének tanszékvezetője

DOBOS Sándor – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlegének vezetője

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6. e-mail:
foiskola@kmf.uz.ua)

© Vass Edina, Birtók Vanessza, 2025

© A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földrajz és Turizmus Tanszéke, 2025

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
КОРОТКИЙ ОПИС	8
ВСТУП.....	9
МОДУЛЬ I: ВЛАСТИВОСТІ ВОДИ, ВОДНІ РЕСУРСИ. СВІТОВИЙ ОКЕАН.....	11
1.1. Фізичні та хімічні властивості води	11
1.2. Водні ресурси Землі, їх кругообіг та водний баланс	16
1.3. Горизонтальна та вертикальна стратифікація світового океану	19
1.4. Властивості морської води	24
1.5. Рухи морської води	29
МОДУЛЬ II: ВОДИ СУХОДОЛУ	34
2.1. Річки	34
2.2. Озера	40
2.3. Болота.....	45
2.4. Континентальний лід (Суходільний лід)	48
2.5. Підземні води	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	58

TARTALOM

RÖVID ISMERTETŐ	8
BEVEZETÉS	10
I. MODUL: A VÍZ TULAJDONSÁGAI, VÍZKÉSZLETEK. A VILÁGTENGER	11
1.1. A víz fizikai és kémiai tulajdonságai	11
1.2. A Föld vízkészlete, körforgása, a vízháztartás.....	16
1.3. A világtenger horizontális és vertikális tagozódása стратифікація світового океану.....	19
1.4. A tengervíz tulajdonságai	24
1.5. A tengervíz mozgásai.....	29
II. MODUL: A szárazföld vizei.....	34
2.1. Folyók.....	34
2.2. Tavak.....	40
2.3. Mocsarak	45
2.4. A szárazföldi jég.....	48
2.5. Felszín alatti vizek.....	53
FELHASZNÁLT IRODALOM	58

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета видання

Метою видання є забезпечення здобувачів заочної форми навчання спеціальності А4 Середня освіта (Географія) ефективним навчально-методичним ресурсом для підготовки до виконання модульних контрольних робіт з курсу «Гідрологія».

Збірник тестових завдань спрямований на розвиток інтегральної, загальних, фахових та предметних компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з географії, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

Предметні компетентності (ПК) спеціальності А4 Середня освіта (Географія)

ПК1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 7. Здатність чітко й логічно відтворювати основні теорії та закони, оцінювати нові відомості й інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти з освітньої галузі «Природознавство» в школі.

КОРОТКИЙ ОПИС

Методичні рекомендації розроблені для студентів першого курсу заочної форми навчання спеціальності А4 Середня освіта (Географія) Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, які відповідно до навчального плану вивчають обов'язкову дисципліну «Гідрологія» у другому семестрі.

Метою цього методичного посібника є сприяння якісній підготовці здобувачів-заочників до виконання двох модульних контрольних робіт, що є обов'язковими для успішного засвоєння курсу. «Збірник тестових завдань для підготовки до виконання модульних контрольних робіт з курсу «Гідрологія»» охоплює питання з усіх тематичних розділів дисципліни, проте не містить правильних відповідей, заохочуючи студентів до самостійного пошуку інформації, глибшого аналізу та осмислення навчального матеріалу.

Зміст модульних робіт формується з попередньо поданого переліку завдань шляхом добору 10 тестових запитань до кожної роботи. Такий підхід сприяє цілеспрямованій і структурованій підготовці, а також забезпечує успішне виконання контрольних завдань у форматі онлайн.

RÖVID ISMERTETŐ

A módszertani útmutató a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola első évfolyamos A4 Középiskolai oktatás (Földrajz) szakos, levelező tagozatos hallgatói számára készült, akik a tantervnek megfelelően a második félévben kell teljesítsék a Vízföldrajz kötelező tantárgyat.

A jelen módszertani segédlet célja, hogy elősegítse a levelező tagozatos hallgatók felkészülését a tantárgy teljesítéséhez szükséges két modulzáró dolgozatra. A „Tesztfeladatok gyűjteménye a „Vízföldrajz” tantárgy modulzáró dolgozataira való felkészüléshez” valamennyi témakörhöz kapcsolódóan tartalmaz kérdéseket, azonban nem közli a helyes válaszokat, ezáltal ösztönözve a hallgatókat az önálló információkeresésre és tudáselmélyítésre. A modulzáró dolgozatok kérdéssora az előzetesen megadott feladatokból kerül összeállításra, 10–10 kiválasztott kérdéssel. Ez a struktúra támogatja a hatékony felkészülést, továbbá elősegíti az online formában történő dolgozatírás sikeres teljesítését.

ВСТУП

У зв'язку зі специфікою заочної форми навчання, особливо важливо забезпечити здобувачів чітко структурованим, цілеспрямованим навчальним матеріалом, який сприятиме підготовці до виконання вимог курсу. Даний посібник виконує функцію методичної підтримки, зосереджуючись на двох обов'язкових модульних контрольних роботах із курсу «Гідрологія», що є основною умовою його успішного завершення.

Оскільки здобувачі-заочники здебільшого самостійно опрацьовують навчальний матеріал, методичний посібник покликаний полегшити їхню підготовку. Збірник тестових завдань охоплює всі теми курсу, але не містить правильних відповідей, що стимулює самостійну роботу, пошук інформації та розвиток аналітичного мислення. Контрольні роботи формуються саме з поданих у збірнику питань — по 10 на кожну роботу.

Такий підхід не лише забезпечує систематизовану підготовку, але й сприяє глибшому засвоєнню знань і розвитку фахових компетентностей. Структура й тематична організація запитань підтримують усвідомлене навчання та полегшують успішне виконання контрольних робіт в онлайн-форматі.

Крім того, посібник має на меті ефективно супроводжувати освітній процес, мотивувати здобувачів до самостійного здобуття знань і активної роботи з матеріалом. Якісна підготовка забезпечує не лише успішне складання модульних робіт, але й формує ґрунтовну основу для тривалого використання теоретичних і практичних знань із гідрографії.

Навчання з використанням цього збірника у поєднанні з рекомендованою літературою значно полегшує опанування курсу.

BEVEZETÉS

A levelező tagozatos képzési forma sajátosságai miatt kiemelten fontos, hogy a hallgatók megfelelően strukturált, célzott tananyaggal készülhessenek fel a tantárgyak teljesítéséhez szükséges követelményekre. A jelen segédanyag a módszertani támogatás eszközeként szolgál, különös tekintettel a Vízföldrajz két kötelező modulzáró dolgozatára, amelyek a tantárgy elsajátításának alapvető feltételei.

A levelező tagozatos hallgatóknak a tananyag feldolgozását nagyrészt egyedül kell megoldaniuk. A módszertani segédlet célja, hogy elősegítse a levelező tagozatos hallgatók felkészülését a tantárgyhoz kapcsolódó két modulzáró dolgozatra. A Tesztfeladatok gyűjteménye a „vízföldrajz” tantárgy modulzáró dolgozataira való felkészüléshez valamennyi témakörhöz kapcsolódóan tartalmaz kérdéseket, azonban a helyes válaszokat nem adja meg, így a hallgatók önálló tanulmányi munkájára, forráskutatására és elemző gondolkodására épít. A modulzáró dolgozatok feladatsorai az előzetesen megadott kérdéssorból kerülnek összeállításra, dolgozatonként 10–10 kérdés kiválasztásával.

Ez a megközelítés nemcsak rendszerezett felkészülést tesz lehetővé, hanem hozzájárul az ismeretek mélyebb elsajátításához és a tantárgyi kompetenciák fejlesztéséhez is. A kérdések struktúrája és tematizáltsága támogatja a tudatos tanulást, valamint elősegíti az online formában történő dolgozatírás eredményes teljesítését.

A segédanyag célja továbbá, hogy hatékonyan támogassa a tanulási folyamatot, valamint ösztönözze a hallgatókat az önálló ismeretszerzésre és az aktív tananyag-feldolgozásra. A megfelelő felkészülés nem csupán a sikeres dolgozatomegírást szolgálja, hanem megalapozza a tantárgyhoz kapcsolódó gyakorlati és elméleti ismeretek hosszú távú alkalmazását is.

Aki használja a megadott irodalommal együtt, könnyebben elsajátíthatja a Vízföldrajz tárgy tananyagát.

I. MODUL: A VÍZ TULAJDONSÁGAI, VÍZKÉSZLETEK. A VILÁGTENGER/ МОДУЛЬ I: ВЛАСТИВОСТІ ВОДИ, ВОДНІ РЕСУРСИ. СВІТОВИЙ ОКЕАН

1.1. A víz fizikai és kémiai tulajdonságai/ Фізичні та хімічні властивості води

1. Hajózásai során bebizonyította, hogy a világoceán összefüggő térség / Під час своїх подорожей він довів, що Світовий океан є єдиною (неперервною) водною територією.

- a) James Cook / Джеймс Кук;
- b) Ferdinand Magellán / Фернан Магеллан;
- c) Amerigo Vespucci / Амеріго Веспуччі;
- d) Vasco da Gama / Васко да Гама.

2. A szublimáció a víz fázisátmenete / Сублімація — це фазовий перехід води:

- a) folyékonyból szilárd halmazállapotba / перехід з рідкого у твердий агрегатний ста;
- b) szilárd halmazállapotból folyékonyba / перехід з твердого у рідкий агрегатний стан;
- c) szilárdból gáznemű halmazállapotba / перехід з твердого у газоподібний стан;
- d) gázneműből szilárd halmazállapotba / перехід з газоподібного у твердий стан.

3. A víz fázisátmenete gáznemű halmazállapotból folyékonyba / Фазовий перехід води з газоподібного стану в рідкий:

- a) a párolgás / випаровування;
- b) a kondenzáció / конденсація;
- c) a gőzdepozíció / депозиція пари(десублімація);
- d) a nedves advekció / волога адвекція.

4. A víz halmazállapota / Агрегатний стан води:

- a) a hőmérséklet és a nyomás függvénye / Функція від температури та тиску;
- b) a sókoncentráció és a sűrűség függvénye / Функція від концентрації солі та густини;
- c) a kémiai összetételétől függ / Залежить від хімічного складу;
- d) a benne lévő biogén anyagoktól függ / Залежить від біогенних речовин які містить.

5. A víz legnagyobb sűrűségét / Найбільша густина води

- a) +4 °C hőmérsékleten éri el / досягає при температурі +4 °C;
- b) 0 °C hőmérsékleten éri el / досягає при температурі 0 °C;
- c) 100 °C hőmérsékleten éri el / досягає при температурі 100 °C;

d) $-1\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékleten éri el / досягає при температурі $-1\text{ }^{\circ}\text{C}$;

6. A hármaspont/ потрійна точка

a) a folyadék részecskéinek összetapadása / стискання (зчеплення) молекул рідини;

b) a három halmazállapot találkozási pontja / точка зустрічі трьох агрегатних станів;

c) elérésekor a víz többé nem cseppfolyósítható / при досягненні (цього) вода більше не піддається рідкому стану;

d) $2000\text{ }^{\circ}\text{C}$ felett lehetséges, amikor a víz elemeire bomlik / це можливо при температурі вище $2000\text{ }^{\circ}\text{C}$, коли вода розкладається на елементи.

7. A jég / Лід

a) térfogata 9–11%-kal növekedik, de sűrűsége csökken / об'єм збільшується на 9–11%, але густина зменшується;

b) sűrűsége nagyobb, mint a vízé / густина його більша за густину води;

c) sűrűsége $1000,00\text{ kg/m}^3$ / густина становить $1000,00\text{ kg/m}^3$;

d) sűrűsége csökken, ha hűtjük / його густина зменшується при охолодженні.

8) A víz színe vastag rétegekben jellemzően kék / Вода у товстих шарах має характерний синій колір

a) a kémiai tulajdonságai miatt / через свої хімічні властивості;

b) mivel a kék színt nyeli el leginkább / оскільки він найкраще поглинає синій колір;

c) mivel a kék színt nyeli el legkevésbé / оскільки він найменше поглинає синій колір;

d) az égbolt kékjének visszatükrözése miatt / через віддзеркалення блакиті неба.

9. A képesség, hogy igen vékony csőben a folyadék felszínéhez viszonyítva felemelkedik vagy lesüllyed / Здатність рідини підніматися або опускатися в дуже тонкій трубці відносно рівня її поверхні

a) a felületi feszültség / поверхневий натяг;

b) a kohézió / когезія;

c) az adhézió / адгезія;

d) a kapillaritás / капілярність.

10. A víz fajhőjének köszönhetően / Завдяки теплоємності води

- a) a hideg tengerekben az élőlények lassabban mozognak, mint a meleg tengerekben / у холодних морях живі організми рухаються повільніше, ніж у теплих;
- b) a hang terjedési sebessége a vízben négyszer gyorsabb, mint a levegőben / звук у воді поширюється у чотири рази швидше, ніж у повітрі;
- c) lassan melegszik fel, lassan hűl le / повільно нагрівається, повільно охолоджується;
- d) nagyon gyorsan átveszi a környezete hőmérsékletét / дуже швидко приймає температуру свого оточення.

11. A túlhevült vizek / Перегріті води

- a) a nagyon forró vizek (50–100 °C) / дуже гарячі води (50–100 °C);
- b) a forró vizek (37–56 °C) / теплі води (37–56 °C);
- c) nagy nyomás hatására keletkeznek (100 °C fölött) / утворюються під дією великого тиску (при температурі понад 100 °C);
- d) az összes termálvizet jelentik / мають на увазі всі термальні води.

12. A nehézvíz előfordulása / Поширення важкої води

- a) a Kaszpi-tó mélye / глибини Каспійського моря;
- b) a Bajkál-tó mélye / глибини Байкалу;
- c) a légkör magasabb rétegei / верхні шари атмосфери;
- d) csak laboratóriumi körülmények között lehetséges / можливо лише в лабораторних умовах.

13. A vízben lévő mikroelemek / Мікроелементи, що містяться у воді

- a) a kationok és az anionok / катіони та аніони;
- b) a O₂, N₂, CO₂;
- c) a növényi és állati lebegő szennyezések / Рослинні та тваринні завислі забруднення;
- d) a Li, Ba, Zn, I₂.

14. A víz pH értéke keménységtől függően / Значення рН води залежно від жорсткості

- a) <5;
- b) 5–6;
- c) 6–8,5;
- d) 9–10.

15. Maximum oxigéntartalommal (cm^3/l) rendelkező víz az alábbiak közül / Вода з максимальною концентрацією кисню (cm^3/l) серед наведених нижче

- a) a $-2\text{ }^\circ\text{C}$ -os víz / вода з температурою $-2\text{ }^\circ\text{C}$;
- b) a $0\text{ }^\circ\text{C}$ -os víz / вода з температурою $0\text{ }^\circ\text{C}$;
- c) a $+10\text{ }^\circ\text{C}$ -os víz / вода з температурою $+10\text{ }^\circ\text{C}$;
- d) a $+20\text{ }^\circ\text{C}$ -os víz / вода з температурою $+20\text{ }^\circ\text{C}$.

16. A ropa sótartalma / Вміст солі в розсолі

- a) 1 g/l alatt van / менше ніж 1 g/l ;
- b) $1\text{--}10\text{ g/l}$ között van / знаходиться в межах від 1 до 10 g/l ;
- c) $10\text{--}50\text{ g/l}$ között van / знаходиться в межах від 10 до 50 g/l ;
- d) 50 g/l fölött van / перевищує 50 g/l .

17. A világoceán átlagos sótartalma / Середній вміст солі в Світовому океані

- a) 41 ‰ ;
- b) 35 ‰ ;
- c) 30 ‰ ;
- d) 24 ‰ .

18. Az átlagos sótartalommal rendelkező tengervíz fagyáspontja / Температура замерзання морської води зі середнім вмістом солі

- a) $-1,33\text{ }^\circ\text{C}$;
- b) $-1,91\text{ }^\circ\text{C}$;
- c) $0\text{ }^\circ\text{C}$;
- d) $0,5\text{ }^\circ\text{C}$.

19. A víz a keménységét / Вода свою жорсткість

- a) a kalcium- és magnézium-karbonátos kőzetek kioldásából nyeri / отримує внаслідок розчинення кальцій- і магнійкарбонатних порід;
- b) a benne lebegő állati eredetű szennyeződésnek köszönheti / завдяки завислим у ній забрудненням тваринного походження;
- c) az ásványi anyag tartalmának köszönheti / завдяки вмісту мінеральних речовин;
- d) a CO_2 tartalma miatt kapja / завдяки вмісту CO_2 .

20. Szénsavas víz a természetben / Вуглекисла вода в природі

- a) a vulkáni tevékenységhez és a kőzetekben lévő szén-dioxid felszabadulásához köthető / пов'язана з вулканічною діяльністю та вивільненням вуглекислого газу з гірських порід;
- b) csak iparvidékeken jön létre a szennyezésnek köszönhetően / утворюється тільки в промислових регіонах завдяки забрудненню;
- c) az esővíz levegővel való érintkezés során alakul ki / утворюється в результаті контакту дощової води з повітрям;
- d) nem fordul elő / не трапляється.

1.2. A Föld vízkészlete, körforgása, a vízháztartás / Водні ресурси Землі, їх кругообіг та водний баланс

1. A legkevesebb vizet tartalmazó tározó az alábbiak közül: / Найменший запас води міститься у водосховищі серед наведених нижче:

- a) a légkör / атмосфера;
- b) a vízfolyások / водотоки;
- c) az édesvízű tavak / прісноводні озера;
- d) a sóstavak / солоні озера.

2. A körforgásból kieső víz / Вода, яка випадає з водного кругообігу

- a) az élőlényekben található víz / вода, що міститься в організмах живих істот;
- b) a felszín alatti víz / підземні води;
- c) a litoszféra kötött vize / зв'язана вода літосфери;
- d) a magashegységi jég / високогірний лід.

3. A víz körforgásába évente újonnan bekerülő víz neve / Назва води, що щорічно вперше входить у водний кругообіг

- a) vadózus víz / природна вода;
- b) vulkanikus eredetű víz / вода вулканічного походження;
- c) kötött víz / зв'язана вода;
- d) juvenilis víz / ювенільна вода.

4. A transzspiráció / Транспірація

- a) a talaj párolgását jelenti / означає випаровування з ґрунту;
- b) a növényzet párolgása / випаровування з рослин;
- c) felszíni lefolyást jelent / означає поверхневий стік;
- d) a víz fázisátmenetét jelenti gáz halmazállapotból folyékonyba / означає фазовий перехід води з газоподібного стану в рідкий.

5. A Föld egészére nézve igaz állítás / Правдиве твердження щодо всієї Землі:

- a) a párolgás évi összege megegyezik a csapadék évi mennyiségével / загальна річна кількість випаровування співпадає з річною кількістю опадів;
- b) a párolgás évi összege megegyezik a lefolyás évi mennyiségével / загальна річна кількість випаровування співпадає з річною кількістю поверхневого стоку;

- c) a csapadék évi mennyisége megegyezik a lefolyás évi mennyiségével / загальна річна кількість опадів співпадає з річною кількістю поверхневого стоку;
- d) a vízháztartás nem kiegyenlített / водний режим не збалансований.

6. A víz körforgásában a nedves advekció / У водному кругообігу волога адвекція:

- a) a párolgás és csapadékhullás aránya / співвідношення випаровування і опадів;
- b) a leszivárgás a talajba / проникнення води в ґрунт;
- c) a levegő nedvességtartalmának a szállítása / транспортування вмісту вологи в повітрі;
- d) a jégfelszín párologtatása / випаровування льодової поверхні.

7. A Föld vízkészletét / Водні запаси Землі

- a) 1, 64 Mrd km^3 -re becsülik / оцінюють приблизно в 1,64 млрд km^3 ;
- b) 1, 33 Mrd km^3 -re becsülik / оцінюють приблизно в 1,33 млрд km^3 ;
- c) 1, 03 Mrd km^3 -re becsülik / оцінюють приблизно в 1,03 млрд km^3 ;
- d) 1, 84 Mrd km^3 -re becsülik / оцінюють приблизно в 1,84 млрд km^3 .

8. A világóceán utáni második legnagyobb tározó / Другий за величиною резервуар після Світового океану

- a) a felszín alatti vizek / підземні води;
- b) a sarkvidéki és magashegységi jég / льодовики полярних районів і високогір'я;
- c) az édesvízű tavak / прісноводні озера;
- d) a sóstavak / солоні озера.

9. A víz neve, mely már részt vett a körforgásban / Назва води, яка вже брала участь у кругообігу:

- a) juvenilis víz / ювенільна вода;
- b) szennyezett víz / забруднена вода;
- c) édesvíz / прісна вода;
- d) vadózus víz / природна вода.

10. Jelenlegi felfogás szerint a Föld vízkészlete / Відповідно до сучасних поглядів, водний ресурс Землі

- a) égitestünk belső anyagainak gázleadása révén alakult ki/ утворилася внаслідок вивільнення газів із внутрішніх матеріалів нашого небесного тіла;

- b) kozmikus becsapódások jelentős mennyiségű jegéből jött létre / утворилася з великої кількості льоду внаслідок космічних зіткнень;
- c) hidrogénből keletkezett, ami az egyik alapvető összetevője a víznek / утворився з водню, який є одним із основних складників води;
- d) a korai bolygófejlődésből származik / утворилася в період раннього розвитку планети.

1.3. A világtenger horizontális és vertikális tagozódása / Горизонтальна та вертикальна стратифікація світового океану

1. A Föld felületének a világtenger / Світовий океан становить поверхню Землі

- a) 85 %-át teszi ki / становить 85 %;
- b) 81,5 %-át teszi ki / становить 81,5 %;
- c) 70,8 %-át teszi ki / становить 70,8 %;
- d) 69 %-át teszi ki / становить 69 %.

2. Nem igaz állítás a tengerek és óceánok közötti különbségre / Неправдиве твердження щодо різниці між морями та океанами

- a) az óceánok nagy, a tengerek viszont lényegesen kisebb területűek / океани — це великі за площею, а моря — значно менші за розміром території;
- b) az óceán öregebb, a tenger fiatalabb képződmény / океан є старшим, а море — молодшим утворенням;
- c) az óceánokra a nagy mélység jellemző, a tengerek lényegesen sekélyebbek / для океанів характерна велика глибина, тоді як моря значно мілкіші;
- d) az óceánok áramlatai helyi jellegűek, a tengereknek regionális áramlási rendszerük van / течії океанів мають місцевий характер, тоді як моря мають регіональну систему течій.

3. Interkontinentális tenger / Інтерконтинентальне море

- a) a Földközi / Середземне;
- b) a Fehér / Біле;
- c) a Fekete / Чорне;
- d) a Filippínó / Філіппінське.

4. A peremtengerek / Прибережні моря

- a) szigetek között helyezkednek el / розташовані між островами;
- b) a kontinensek partjain, a selfeken helyezkednek el / розташовані вздовж узбережжя континентів, на шельфах;
- c) kontinenseket választanak el egymástól / відокремлюють континенти один від одного;
- d) távol a kontinensektől terülnek el / розташовані далеко від континентів.

5. Aki bebizonyította az első Föld körüli útja során, hogy nagyobb területet foglalnak el az óceánok, mint a szárazföldek / Той, хто довів під час першої навколосвітньої подорожі, що океани займають більшу площу, ніж суша:

- a) Kolumbusz Kristóf / Христофор Колумб;
- b) Amerigo Vespucci / Америго Веспуччі;
- c) Ferdinand Magellán / Фердинанд Магеллан;
- d) James Cook / Джеймс Кук.

6. Nem szigetközi tenger / Несередземне море:

- a) a Jáva / Яванське;
- b) a Fidzsi / Фіджі;
- c) a Sargasso / Саргасове;
- d) a Sulu / Сулу.

7. A két óceán, melyek között határvonalat képez a Horn-fok – Déli-Shetland-szk. – Graham-föld / Два океани, між якими проходить межа через мис Горн – Південні Шетландські острови – Грема-ленд (земля Грема):

- a) a Csendes- és az Atlanti-óceán / Тихий і Атлантичний океани;
- b) a Csendes- és az Indiai-óceán / Тихий і Індійський океани;
- c) az Atlanti- és az Indiai-óceán / Атлантичний і Індійський океани;
- d) a Csendes- és az Északi-jeges-óceán / Тихий і Північний Льодовитий океани.

8. A Déli-óceán természetes határát képezik / Утворюють природний кордон Південного океану:

- a) az Antarktis, valamint Ausztrália, Dél-Amerika, Afrika legdélebbi partjai / Антарктида, а також найпівденніші узбережжя Австралії, Південної Америки та Африки.;
- b) az Antarktis és a világtengerben úszó jéghegyei / Антарктида та айсберги, що плавають у Світовому океані.;
- c) az Antarktis és az Antarktisi-áramlás / Антарктида та Антарктична циркумполярна течія;
- d) az Antarktis és a peremtengereinek északi határa / Антарктида та північна межа її прибережних (периферійних) морів.

9. Jelenleg záródó óceán / Океан, який зараз зникає / закривається:

- a) a Csendes / Тихий;

- b) az Atlanti / Атлантичний;
- c) az Indiai / Індійський;
- d) a Déli / Південний.

10. A Vörös-tenger az óceán fejlődésének / Червоне море є стадією розвитку океану:

- a) kezdeti szakasza / початкова стадія;
- b) beltengeri szakasza / внутрішньоморська ділянка;
- c) kinyíló óceán szakasza / етап формування відкритого океану;
- d) záródó óceán szakasza / етап закриття океану.

11. Óceán vagy tenger része, mely mélyen benyúlik a szárazföldre / Частина океану або моря, що глибоко заходить у сушу:

- a) a tengerszoros / протока;
- b) az öböl / затока;
- c) a lagúna / лагуна;
- d) a ria / рія.

12. Az első mélytengeri merülést a világoceánban / Першим зануренням у глибоководну зону світового океану:

- a) Alexander Humboldt hajtotta végre / здійснив Александр Гумбольдт;
- b) Jacques-Yves Cousteau hajtotta végre / здійснив Жак-Ів Кусто;
- c) Auguste Piccard hajtotta végre / здійснив Огюст Пікар;
- d) Jacques Piccard hajtotta végre / здійснив Жак Пікар.

13. A self / Шельф

- a) a kontinentális talpzat / континентальна платформа;
- b) a kontinentális lejtő / континентальний схил;
- c) a partszegély / прибережна зона;
- d) a kontinentális lejtőláb / підшва континентального схилу.

14. A legnagyobb felszínforma a világoceánban / Найбільша форма рельєфу у світовому океані:

- a) a kontinentális talpzat / континентальна платформа;
- b) az óceánperemi hátság / континентальний окраїнний хребет;

- c) a mélytengeri árok / глибоководний жолоб;
- d) a mélytengeri medence / глибоководна западина.

15. Az átmeneti övezet része az óceánban / Проміжна (перехідна) зона у океані

- a) az óceáni medence / океанічна западина;
- b) a mélytengeri árok / глибоководний жолоб;
- c) a mélytengeri teknő / глибоководна впадина;
- d) a tenger alatti kanyon / підводний каньйон.

16. A guyot-ok / Гайоти

- a) csak a Csendes-óceánban fordulnak elő / зустрічаються тільки в Тихому океані;
- b) csak az Indiai-óceánban találhatók / зустрічаються тільки в Індійському океані;
- c) minden óceánban jelen vannak / присутні у всіх океанах;
- d) minden óceánban megtalálhatók, kivéve az Északi-jeges-óceánt / зустрічаються у всіх океанах, крім Північного Льодовитого океану.

17. A középóceáni hátságok / Серединно-океанічні хребти

- a) a kontinensek közelében, azok partvonalával közel párhuzamosan elhelyezkedő domborzatformák / рельєфні форми, розташовані поблизу континентів, приблизно паралельно їхнім узбережжям;
- b) a lemeztávolodás zónái / зони розходження плит;
- c) a lejtő csapásirányára merőlegesen képződött völgyelések / яри (ущелини), утворені перпендикулярно напрямку схилу;
- d) a szárazföldi vízhálózattal kapcsolatos formák / форми, пов'язані з континентальною (сушною) водною мережею.

18. A rift / Рифт

- a) két tektonikus lemez szétnyílása miatt keletkező hasadék / тріщина, що утворюється внаслідок розходження двох тектонічних плит;
- b) lesüllyedt kontinens rög / занурений континентальний блок;
- c) a tengerből kiemelkedő zátony / риф, що виступає над рівнем моря;
- d) az óceánközépi hátságokat merőlegesen tagoló forma / форма, що перетинає серединно-океанічні хребти перпендикулярно.

19. Az Atlanti-óceánban található legmélyebb árok neve / Назва найглибшого жолоба в Атлантичному океані

- a) a Szunda-árok / Сундський жолоб;
- b) a Tonga-árok / Тонганський жолоб;
- c) a Puerto Rico-árok / Пуерто-Риканський жолоб;
- d) a Kermadec-árok / Кермадекський жолоб.

20. A tengerfenéken akkumulálódó iszapok között nem található / Серед мулів, що накопичуються на дні моря, не зустрічається

- a) kékiszap / блакитний мул;
- b) vörösiszap / червоний мул;
- c) zöldiszap / зелений мул;
- d) fehériszap / білий мул.

1.4. A tengervíz tulajdonságai / Властивості морської води

1. A világóceán átlagos sótartalma / Середня солоність Світового океану

- a) 34 ‰;
- b) 35 ‰;
- c) 36 ‰;
- d) 37 ‰.

2. Sófajta, melynek előfordulása a tengervízben nem jelentős / Вид солі, поширення якої в морській воді незначне:

- a) nitrátok / нітрати;
- b) szulfátok / сульфати;
- c) kloridok / хлориди;
- d) karbonátok / карбонати.

3. Legszegényebb az élővilág / Найбідніший (найменш різноманітний) тваринний і рослинний світ

- a) a hideg tengerekben / у холодних морях;
- b) a mérsékeltövi tengerekben / у помірнокліматичних морях;
- c) a trópusi tengerekben / у тропічних морях;
- d) az egyenlítő mentén elhelyezkedő tengervizekben / у морських водах, що розташовані вздовж екватора.

4. Legtisztább vízű tenger / Море з найчистішою водою

- a) a Filippínó-tenger / Філіппінське море;
- b) a Földközi-tenger / Середземне море;
- c) a Sargasso-tenger / Саргасове море;
- d) a Sárga-tenger / Жовте море.

5. A nyílt óceánban a legnagyobb sótartalom / У відкритому океані найбільша солоність

- a) a poláris területeken van / у полярних районах;
- b) a mérsékelt szélességeken található / у помірних широтах;
- c) a trópusi vizekre jellemző / характерна для тропічних вод;
- d) az egyenlítő vidékén mérhető / вимірюється в районі екватора.

6. A legnagyobb sótartalommal rendelkező óceán / Океан з найбільшим вмістом солі

- a) a Csendes-óceán / Тихий океан;
- b) az Atlanti-óceán / Атлантичний океан;
- c) az Indiai-óceán / Індійський океан;
- d) az Északi-jeges-óceán / Північний Льодовитий океан.

7. A sótartalom vízszintes eloszlásának hatótényezői közé nem sorolható / До факторів, що не впливають на горизонтальний розподіл солоності, не відноситься

- a) a tengervízbe ömlő csapadék mennyisége / кількість опадів, що впадають у морську воду;
- b) a tengerbe ömlő folyók / річки, що впадають у море;
- c) a tengervíz párolgása / випаровування морської води;
- d) a holdfázisok / фази місяця.

8. Az azonos sótartalmú pontokat összekötő folytonos vonal / Безперервна лінія, що з'єднує точки з однаковою солоністю, називається

- a) az izobát / ізобата;
- b) az izoterma / ізотерма;
- c) az izobár / ізобара;
- d) az izohalina / ізогаліна.

9. A brakkvíz / Браковою (брековою) водою називають

- a) olyan víz, amelynek a sótartalma 1 ‰ alatt van / воду, вміст солі в якій менший за 1 ‰;
- b) olyan víz, amelynek a sótartalma 10 ‰ alatt van / воду, вміст солі в якій менший за 10 ‰;
- c) olyan víz, amelynek a sótartalma 35 ‰ fölött van / воду, вміст солі в якій більший за 35 ‰;
- d) olyan víz, amelynek a sótartalma 40 ‰ fölött van / воду, вміст солі в якій більший за 40 ‰.

10. Az óceánban található a legtöbb mennyiség a Föld / В океані міститься найбільша кількість у світі

- a) aranykészletének / запасів золота;
- b) jódkészletének / запасів йоду;
- c) magnézium készletének / запасів магнію;
- d) foszforkészletének / запасів фосфору.

11. Legnagyobb mértékben melegíti a tenger vizét / Найбільше нагріває морську воду

- a) a nap- és égboltsugárzás elnyelése / поглинання сонячного та небесного випромінювання;
- b) a vízpára kondenzációja során felszabaduló hő / тепло, що виділяється під час конденсації водяної пари;
- c) a biokémiai folyamatokból származó hő / тепло, яке виникає внаслідок біохімічних процесів;
- d) a Föld belső hője / внутрішнє тепло Землі.

12. A tengervíz lehűlésében / У охолодженні морської води найбільшу роль відіграє

- a) a kisugárzásnak van a legnagyobb szerepe / випромінювання;
- b) a párolgásnak van legnagyobb szerepe / випаровування;
- c) a közvetlen hőleadásnak van szerepe a levegő felé / пряме віддавання тепла в повітря;
- d) a jéghegyek olvasztására fordított hőnek van a legnagyobb szerepe / тепло, витрачане на танення айсбергів.

13. Az északi féltekén a felszíni víz melegebb, mint a déli területekén, mert / На північній півкулі поверхнева вода тепліша, ніж у південних регіонах, тому що

- a) a világtengernek a déli része közvetlen kapcsolatban van az Antarktisszal / південна частина світового океану має безпосередній зв'язок з Антарктидою;
- b) a déli vizekben több hidegáramlat fut / у південних водах протікає більше холодних течій;
- c) az El Nino jelenség ezt idézi elő / це викликано явищем Ель-Ніньо;
- d) délen a világtenger vize mélyebb / на півдні вода світового океану глибша.

14. Áramlás, mely az északi féltekén a tenger vizének hőmérsékletét jelentősen megemeli / Течія, яка значно підвищує температуру морської води на північній півкулі

- a) a Labrador-áramlás / Лабрадорська течія;
- b) a Kuro-shio-áramlás / Курошіо;
- c) az Észak-egyenlítői-áramlás / Північна екваторіальна течія;
- d) az Észak-atlanti-áramlás / Північноатлантична течія.

15. A szabad óceánokon a legnagyobb évi hőingás / Найбільші річні коливання температури у відкритому океані спостерігаються

- a) a 10–20° szélességek mentén mérhető / у межах 10–20° широти;
- b) a 20–30° szélességek mentén mérhető / у межах 20–30° широти;
- c) a 30–40° szélességek mentén mérhető / у межах 30–40° широти;

d) a 40–50° szélességek mentén mérhető/ у межах 40–50° широти.

16. Az óceánok mélyebb szintjeiben általában a maximum hőmérséklet / Максимальна температура у глибших шарах океану зазвичай становить

- a) + 7–+ 8 °C;
- b) + 5–+ 6 °C;
- c) + 2–+ 3 °C;
- d) 0–+ 1 °C.

17. A világtengerben a legnagyobb hőingadozás / Найбільші коливання температури у світовому океані спостерігаються

- a) a mérsékeltövi zárt tengerekben figyelhető meg / у помірних закритих морях;
- b) a trópusi tengerekre jellemző / у тропічних морях;
- c) a sarkvidékhez közeli vizekben figyelhető meg / у водах поблизу полярних областей;
- d) a nyílt vízi területekre jellemző / у відкритих водах.

18. A termohalinás konvekció / Термогаліна конвекція — це

- a) hirtelen hőcsökkenés a felső 30–40 m vastag rétegben / раптове зниження температури у верхньому шарі товщиною 30–40 м;
- b) a tengervíz hőmérsékletének változása (késése) a levegőéhez képest / затримка зміни температури морської води відносно температури повітря;
- c) a sivatag hatása a trópusi tengerekre / вплив пустелі на тропічні моря;
- d) a meleg, sűrűbb tengervíz besüllyedése, melynek helyére kevésbé sűrű víz kerül / занурення теплої, більш щільної морської води, на місце якої піднімається менш щільна вода.

19. A tengervíz fagyáspontja legfőképp / Температура замерзання морської води головним чином залежить від

- a) a hőmérsékletének függvénye / її температури;
- b) a sótartalmának függvénye / її солоності;
- c) a sűrűségének függvénye / її густини;
- d) a tengeráramlatok függvénye / морських течій.

20. Lassítja a tenger jegének kialakulását / Сповільнює утворення морського льоду

- a) a lebegő hordalékban gazdag víz / вода, багата на завислі частки;

- b) a hullámzás / хвилювання;
- c) a tengerre hulló hócsapadék / снігопад, що випадає на море;
- d) az alacsony léghőmérséklet / низька температура повітря.

1.5. A tengervíz mozgásai / Рухи морської води

1. A hullámozás elindításához a tenger felett / Для виникнення хвиль на морі необхідний вітер із середньою швидкістю

- a) 0,1 m/s átlagsebességű szél szükséges / 0,1 м/с;
- b) 0,2 m/s átlagsebességű szél szükséges / 0,2 м/с;
- c) 0,5 m/s átlagsebességű szél szükséges / 0,5 м/с;
- d) 0,7 m/s átlagsebességű szél szükséges / 0,7 м/с.

2. A hullám hosszúsága / Довжина хвилі — це

- a) két szomszédos hullámhegy közötti távolság / відстань між двома сусідніми хвильовими гребенями;
- b) az időköz, amely eltelik egy adott megfigyelő ponton két hullámhegy érkezése között / час, що проходить між приходом двох хвильових гребенів у певну точку спостереження;
- c) a hullámhegy és a hullámvölgy közötti magasságkülönbség / різниця у висоті між хвильовим гребенем і впадиною;
- d) a tengervíz felszínének ütemes emelkedése és süllyedése / ритмічне підняття і опускання поверхні морської води.

3. A surf jelentése / Значення слова „surf“:

- a) hullámtarajzás / утворення гребенів хвиль;
- b) hullámtörés / ламання хвиль;
- c) a hullám szívó hatású visszaáramlása / відтік води із всмоктуючим ефектом;
- d) hullámmorajlás / шум хвиль.

4. A lógó hullámok jellemzője / Характерна риса «стоячих хвиль»:

- a) nyílt tengeren keletkezésüktől messze eljutnak / вони поширюються на великі відстані в відкритому морі;
- b) zárt beltengerekben, öblökben figyelhetők meg / їх можна спостерігати в замкнутих внутрішніх морях та затоках;
- c) tenger alatti földrengések indítják el őket / їх викликають підводні землетруси;
- d) tájtékozva futnak ki a partra / вони б'ють із піною на берег.

5. A hullámozás a tengerben maximum / Хвилювання у морі максимально відчутне на глибині

- a) 10 méter mélységig érzékelhető / до 10 метрів;

- b) 100 méter mélységig érzékelhető / до 100 метрів;
- c) 200 méter mélységig érzékelhető / до 200 метрів;
- d) 300 méter mélységig érzékelhető / до 300 метрів.

6. A tenger óriás hullámait túlnyomó többségben / Велетенські хвилі в морі найчастіше спричинені

- a) a tenger alatti földrengés váltja ki / підводними землетрусами;
- b) a víz alatti vulkánkitörés okozza / підводними вулканічними виверженнями;
- c) földcsuszamlás idézi elő / зсувами ґрунту;
- d) meteorit becsapódás generálja / падінням метеоритів.

7. A cunami jellemzője a partok közelében / Характеристика цунамі поблизу узбережжя:

- a) a hullámhossz több száz km / довжина хвилі становить кілька сотень кілометрів;
- b) terjedési sebessége eléri az 1000 km/h-t / швидкість поширення досягає 1000 км/год;
- c) a hullám magassága 1 méter körül van / висота хвилі близько 1 метра;
- d) a hullám magassága 15–25 méter / висота хвилі 15–25 метрів.

8. Leggyakrabban előfordul a cunami jelenség / Цунамі найчастіше трапляється в

- a) a Csendes-óceán medencéjében / басейні Тихого океану;
- b) az Atlanti-óceánban / Атлантичному океані;
- c) az Indiai-óceán medencéjében / басейні Індійського океану;
- d) a Déli-óceánban / Південному океані.

9. Egyik legnagyobb cunami 2011. márciusában / Одне з найбільших цунамі сталося у березні 2011 року

- a) a Szunda-szigeteken pusztított / на Зундських островах;
- b) a Hawaii-szigeteken pusztított / на Гавайських островах;
- c) a Japán-szigeteken pusztított / на Японських островах;
- d) a Bengál-öböl térségében pusztított / у затоці Бенгаль.

10. A tengeráramlás / Течія в морі — це

- a) a tenger vizének ütemes emelkedése és süllyedése / ритмічне підняття і опускання морської води;
- b) nagy tömegű víz vízszintesen haladó mozgása / горизонтальний рух великої маси води;

- c) a partra kifutó hullámváz / хвилі, що розбиваються об берег;
- d) tengerrengés okozta óriáshullámok / велетенські хвилі, спричинені морськими землетрусами.

11. A legnagyobb melegáramlás / Найбільша тепла течія

- a) az Észak-egyenlítői-áramlás / Північна екваторіальна течія;
- b) a Dél-egyenlítői-áramlás / Південна екваторіальна течія;
- c) a Kuro-shio-áramlás / Курошіо;
- d) a Golf-áramlás / Гольфстрім.

12. A Föld legnagyobb hidegáramlása / Найбільша холодна течія на Землі

- a) a Nyugati-Szél-áramlás / Західна вітрова течія;
- b) a Perui-áramlás / Перуанська течія;
- c) a Benguela-áramlás / Бенгельська течія;
- d) a Kaliforniai-áramlás / Каліфорнійська течія.

13. A monszun által kiváltott áramlás / Течія, викликана мусоном, характерна для

- a) a Csendes-óceán medencéjében jellemző / басейну Тихого океану;
- b) az Atlanti-óceánban jellemző / Атлантичного океану;
- c) az Indiai-óceán medencéjében jellemző / басейну Індійського океану;
- d) az Északi-jeges-óceánban jellemző / Північного Льодовитого океану.

14. Az eszményi óceánban mindkét féltekén / Ідеальний океан на обох півкулях характеризується

- a) egy áramlási rendszer jellemző / однією системою течій;
- b) két áramlási rendszer ismert / двома системами течій;
- c) három áramlási rendszer figyelhető meg / трьома системами течій;
- d) négy áramlási rendszer jön létre / чотирма системами течій.

15. Az el Niño jelenség kialakulásának oka / Причина виникнення явища Ель-Ніньо:

- a) irányt változtat a csendes-óceáni Egyenlítői áramlás / зміна напрямку екваторіальної течії в Тихому океані;
- b) irányt változtat a Perui-áramlás / зміна напрямку Перуанської течії;

- c) önálló áramlási rendszer alakul ki egy beltengerben / утворення окремої системи течій у внутрішньому морі;
- d) a monszun szelek évente történő irányváltozásai / щорічна зміна напрямку мусонних вітрів.

16. Égitest, mely az árapály jelenség legfőbb kiváltója / Небесне тіло, яке є головною причиною припливних явищ

- a) a Nap / Сонце;
- b) a Vénusz / Венера;
- c) a Hold / Місяць;
- d) a Mars / Марс.

17. Két dagály jelentkezése közötti időkülönbség / Часовий проміжок між двома припливами

- a) 12 óra / 12 годин;
- b) 12 óra 25 perc / 12 годин 25 хвилин;
- c) 24 óra / 24 години;
- d) 24 óra 50 perc / 24 години 50 хвилин.

18. A kotidális vonal / Котидіальна лінія — це

- a) az azonos dagálymagasságú pontokat összekötő vonal / лінія, що з'єднує точки з однаковою висотою припливу;
- b) a legmagasabb vízszint határ / межа найвищого рівня води;
- c) a legnagyobb mért dagályokat összekötő vonal / лінія, що з'єднує точки з найбільшими припливами;
- d) az azonos kikötőidejű pontokat összekötő vonal / лінія, що з'єднує точки з однаковим часом припливу.

19. Kozmikus ok miatt bekövetkező árapály jelenség / Припливне явище, що виникає через космічні причини

- a) a vakár (kvadraturai dagály) / квадратурний приплив;
- b) a vihardagály / штормовий приплив;
- c) a tolóár (pororoca)/ поророка (течія від припливу);
- d) az ár-apály áramlás / припливно-відпливний потік.

20. A maximális árapály mértéket / Максимальна величина припливу була зафіксована в

- a) a Magellán-szorosban mérték / Магеллановій протоці;
- b) a St. Malo-öbölben mérték / затоці Сен-Мало;
- c) a Davis-szorosban mérték / протоці Девіс;
- d) a Fundy-öbölben mérték / затоці Фанді.

II. MODUL: A SZÁRAZFÖLD VIZEI

МОДУЛЬ II: ВОДИ СУХОДОЛУ

2.1. Folyók / Річки

1. Allochton vízfolyás / Алохтонна (принесена ззовні) водна течія

- a) a Duna / Дунай;
- b) a Amazonas / Амазонка;
- c) a Kongó / Конго;
- d) a Nílus / Ніл.

2. Nem időszakos vízfolyás / Не є сезонною водною течією (тобто — постійна річка)

- a) a Tarim / Тарим;
- b) a Szír-Darja / Сирдар'я;
- c) a Murray / Муррей;
- d) az Okavango / Окаванго.

3. A folyó forrása és torkolata is lehet / Джерелом і гирлом річки може бути

- a) egy tó / озеро;
- b) egy másik folyó / інша річка;
- c) a tenger / море;
- d) olvadó gleccser / танучий льодовик.

4. Nem a folyók vízválasztójának típusa / Не є типом вододілу річок

- a) a völgyi vízválasztó / долиний вододіл;
- b) a felszín alatti vízválasztó / підземний вододіл;
- c) a víztározó / водосховище;
- d) egy hegy / гора.

5. Belső lefolyású terület az, / Внутрішньо стікна територія — це

- a) ahonnan a folyó nem jut el a világtengerig / територія, з якої річка не доходить до Світового океану;
- b) ahol a kontinens belsejében található a vízgyűjtő terület / територія, де водозбір розташований у центрі континенту;

- c) ahol az örökfagy miatt nem alakul ki folyórendszer / територія, де через вічну мерзлоту не формуються річкові системи;
- d) ahonnan a folyók a felszín alatt folytatják útjukat / територія, звідки річки продовжують свій шлях під землею.

6. A legkisebb vízgyűjtő területtel rendelkezik / Найменшу водозбірну площу має

- a) a Csendes-óceán / Тихий океан;
- b) az Atlanti-óceán / Атлантичний океан;
- c) az Indiai-óceán / Індійський океан;
- d) az Északi-jeges-óceán / Північний Льодовитий океан.

7. A lefolyástalan területek a szárazföldnek / Безстічні території становлять приблизно

- a) 44 %-át teszik ki / 44 % суходолу;
- b) 33 %-át teszik ki / 33 % суходолу;
- c) 22 %-át teszik ki / 22 % суходолу;
- d) 11 %-át teszik ki / 11 % суходолу.

8. A folyó időszakosan két irányú lefolyása / Періодичний двобічний стік річки називається

- a) a bűvópatak / карстовий струмок;
- b) a bifurkáció / біфуркація;
- c) a meander / меандр;
- d) a seiche / сейша.

9. Első rendű a folyó / Річка вважається першого порядку, якщо

- a) az eredetétől az első összefolyásig terjedő szakasz / це відрізок від витoku до першого місця злиття;
- b) az első összefolyástól számított szakasz a következő összefolyásig / це відрізок після першого злиття до наступного злиття;
- c) két másodrendű szakasz összefolyása után / вона утворюється після злиття двох річок другого порядку;
- d) az utolsó összefolyástól a torkolatig terjedő szakaszon / це відрізок від останнього злиття до гирла.

10. Nem a meder része / Не є частиною русла річки

- a) az oldalrészű / бічний схил;
- b) a gát / дамба (гребля);
- c) a partél / берегова лінія;
- d) a mederfenék / дно русла.

11. A meder keresztszelvénye nem lehet / Поперечний переріз русла річки не може бути

- a) aszimmetrikus / асиметричним;
- b) osztott / розділеним (розгалуженим);
- c) fejlett / розвиненим;
- d) normál / нормальним.

12. A vízfolyás helyszínrajzán a legnagyobb sebességű pontokat összekötő vonal / Лінія, яка з'єднує точки з найбільшою швидкістю течії на плані водотоку — це

- a) a sodorvonal / таліг (содоврова лінія);
- b) a közép vonal / середня лінія;
- c) az inflexiós szakasz / інфлексійна ділянка;
- d) a szuflexiós szakasz / суфлексійна ділянка.

13. A meander / Меандр — це

- a) a töltésen kívüli, a folyó elöntésétől védett rész / частина за дамбою, захищена від розливу річки;
- b) a folyó futásvonalának hossza a forrás és a torkolat között / довжина русла річки від витoku до гирла;
- c) átkelésre alkalmas hely a folyón / місце, придатне для переправи через річку;
- d) a folyó túlfejlett kanyarulata / надмірно розвинута звивина річки.

14. A vízhálózat rajzolatának osztályozásával / Класифікацією форм річкової сітки займався

- a) A. Piccard foglalkozott / О. Піккар;
- b) M. Pardé foglalkozott / М. Парде;
- c) A. Penck foglalkozott / А. Пенк;
- d) H. Verstaappen foglalkozott / Г. Ферстаппен.

15. A fiatal morénaterületek vízhálózat altípusát / Підтип річкової сітки на молодих моренних територіях характеризується

- a) kusza vízhálózat és a nagy „többség” jellemzi / заплутаною річковою мережею та великою кількістю озер;
- b) ma már fosszilis vízhálózat jellemzi / нині вже викопною (фоссільною) річковою мережею;
- c) több időszakos vízfolyás jellemzi / численними сезонними водотоками;
- d) egymástól elszigetelt vízgyűjtő területek jellemzik / ізольованими водозбірними басейнами.

16. A folyók vízhozam-ingadozásának átlagos, szabályos és évszakos sorrendje / Середня, регулярна, сезонна зміна витрати води в річках називається

- a) a vízjárás / режим водотоку (водний режим);
- b) az árvíz / повінь;
- c) a turbulens áramlás / турбулентна течія;
- d) a zöldár / весняна паводок.

17. A vízjárás típusok egyszerű rendszeréhez tartozik / До простої системи типів водного режиму (режиму стоку) належить

- a) az eső-hó típus / дощово-сніговий тип;
- b) az alföldi hó típus / рівнинний сніговий тип;
- c) a hó-átmeneti típus / снігово-перехідний тип;
- d) a hó-eső típus / снігово-дощовий тип.

18. A lefolyó vízmennyiség és a csapadék hányadosa %-ban kifejezve / Частка стікаючої води у відсотках від кількості опадів називається

- a) a völgyfejlettség / розвиток долини;
- b) a futásfejlettség / розвиток стоку;
- c) a lefolyási tényező / коефіцієнт стоку;
- d) a folyó esése / падіння річки.

19. A felszíni lefolyást befolyásoló tényezők / Фактори, що впливають на поверхневий стік

- a) a felszín anyaga és a növényzet / склад поверхні та рослинність;
- b) a folyó kanyarulata és áramlása / вигини та течія річки;
- c) a földrajzi szélesség és az évszakok / географічна широта та пори року;
- d) a folyó esése és lejtése / падіння річки та нахил місцевості.

20. A késleltetett felszíni lefolyás / Уповільнений поверхневий стік виникає

- a) lejtőviszonyok miatt alakulhat ki / через умови нахилу схилу;
- b) a hó- és jégfelhalmozódásnak köszönhető / завдяки накопиченню снігу та льоду;
- c) a vízzáró kőzetek miatt jöhet létre / через водонепроникні породи;
- d) a vízgyűjtő területek alakja miatt valósul meg / через форму водозбірної території.

21. A legmagasabb vízesés a Földön / Найвищий водоспад на Землі

- a) a Niagara / Ніагара;
- b) a Victoria / Вікторія;
- c) az Angel / Анхель;
- d) a Livingstone / Лівінгстон.

22. A legnagyobb vízhozamú vízesés / Водоспад із найбільшим об'ємом стоку

- a) az Iguazú / Ігуасу;
- b) a Victoria / Вікторія;
- c) az Angel / Анхель;
- d) a Livingstone / Лівінгстон.

23. A mederformálásban nem tölt be szerepet / У формуванні річкового русла не відіграє ролі

- a) a korrózió / корозія;
- b) a korrázio / абразія;
- c) a konjukció / кон'юнкція;
- d) a kavitáció / кавітація.

24. A folyó hordalék mozgásának megindulásában nem játszik szerepet / У початку руху наносів у руслі не відіграє ролі

- a) a Coriolis erő / сила Коріоліса;
- b) a kritikus nyíróerő / критична сила зсуву;
- c) a kritikus sebesség / критична швидкість;
- d) az emelőerő / підймальна сила.

25. A felsőszakasz jellegű folyót / Річку з характером верхньої течії характеризує

- a) kanyarulatfejlesztés jellemzi / формування меандрів;
- b) szigetek kialakulása jellemzi / утворення островів;
- c) delta építése jellemzi / формування дельти;

d) V-alakú völgyformálás jellemzi / утворення V-подібних долин.

2.2. Tavak / Озера

1. A tavak tanulmányozásával foglalkozó tudomány a / Наука, яка вивчає озера

- a) potamológia / потамологія;
- b) limnológia / лимнологія;
- c) hidrológia / гідрологія;
- d) glaciológia / глаціологія.

2. Nem endogén eredetű tótípus a / Тип озера, який не має ендегенного походження

- a) tektonikus árkokban létrejövő tó / озеро, що утворилось у тектонічних жолобах;
- b) epirogenetikus süllyedékben kialakult tó / озеро, яке виникло у епігенетичних западинах;
- c) vulkáni eredetű tó / озеро вулканічного походження;
- d) karsztos eredetű tó / озеро карстового походження.

3. A hegységi gleccserek letaroló munkája által kialakult tó / Озеро, утворене в результаті руйнівної роботи гірських льодовиків

- a) a kártó / карове озеро;
- b) az ároktó / улоговинне озеро;
- c) a glinttó / льодовикове озеро;
- d) a soll / солоне озеро.

4. A morotvató / Мертве озеро (морівське озеро)

- a) a folyókanyarulat túlfejlődése következtében létrejött tó / утворилось через надмірний розвиток річкових меандрів;
- b) eolikus folyamatok során keletkezett tó / утворене внаслідок вітрових процесів;
- c) tömegmozgások révén kialakult tó / утворене внаслідок масових рухів ґрунту;
- d) antropogén eredetű tó / антропогенне озеро.

5. A tó, melynek az utóbbi évtizedekben jelentősen lecsökkent a területe / Озеро, площа якого значно зменшилась за останні десятиліття

- a) a Balhas-tó / Балхаське озеро;
- b) az Isszik-kul-tó / Исик-Куль;
- c) az Aral-tó / Аральське озеро;
- d) a Holt-tenger / Аральське озеро.

6. A lagúna tó / Лагунне озеро

- a) korallgátak révén jön létre / утворюється завдяки кораловим рифам;
- b) a tengerpartok fejlődése során alakul ki / виникає в результаті розвитку берегових ландшафтів;
- c) szél által kivált mélyedésben keletkezik / утворюється в улоговині, виритій вітром;
- d) kozmikus eredettel rendelkezik / має космічне походження.

7. A Föld legnagyobb tósűrűségű övezete / Зона з найвищою щільністю озер на Землі

- a) a félsivatagi szemiárid környezet / субпустельне (семіаридне) середовище;
- b) a fiatal pleisztocén eljegesedések vidéke / регіон молодих плейстоценових зледенінь;
- c) a karsztvidékek / карстові регіони;
- d) az Antarktisztó jégbe zárt tóvidéke / зони з озерами, втиснутими у лід Антарктиди.

8. A tó hossza / Довжина озера

- a) a két legtávolabbi pont távolsága légvonalban / відстань між двома найвіддаленішими точками по прямій;
- b) a főtengellyel párhuzamos érintők érintkezési pontjait összekötő vonal / лінія, що з'єднує точки дотику дотичних, паралельних до головної осі;
- c) a főtengelyre merőleges keresztmetszvények középpontjait összekötő vonal / лінія, що з'єднує центри поперечних перерізів, перпендикулярних до головної осі;
- d) a főtengelyre merőleges legnagyobb keresztmetszvény hossza / довжина найбільшого поперечного профілю, перпендикулярного головній осі.

9. A tavak vízbeviteléhez hozzájárul / До поповнення води в озері сприяє

- a) a csapadék/ opadi;
- b) a felszíni lefolyás / поверхневий стік;
- c) a felszín alatti lefolyás / підземний стік;
- d) az antropogén vízkivétel / антропогенний водозабір.

10. Átfolyósos tó az alábbiak közül / Проточне озеро (тобто таке, де є вхід і вихід води) серед наступних:

- a) Aral-tó / Аральське озеро;
- b) Csád-tó / озеро Чад;
- c) Nagy-sóstó / Велике солоне озеро;

d) Viktória-tó / озеро Вікторія.

11. A tavak hőveszteségének legfőbb oka / Основна причина втрати тепла в озерах

- a) hosszú hullámú kisugárzás / випромінювання довгохвильової енергії;
- b) párolgás / випаровування;
- c) hőcsere a légkörrel / теплообмін з атмосферою;
- d) hőcsere a tófenékkal / теплообмін з дном озера.

12. Az amiktikus tavak vize / Вода в аміктичних озерах

- a) évente kétszer keveredik / перемішується двічі на рік;
- b) évente egyszer keveredik / перемішується один раз на рік;
- c) évente többször keveredik / перемішується кілька разів на рік;
- d) nem keveredik soha / ніколи не перемішується.

12. A seiche jelentése / Значення "seiche"

- a) állóhullám / стояча хвиля;
- b) áramlat / течія;
- c) szélroham / шквальний вітер;
- d) jégreteg a tavon / шар льоду на озері.

13. A hosszan tartó tavaszi olvadáskor a jégben hangjelenségekkel kísért repedések neve a / Як називаються тріщини в льоду з характерним звуком під час весняного танення?

- a) turolás / турол;
- b) durrogás / гуркіт;
- c) rianás / ріанаш;
- d) tágulás / розширення.

14. Az eutróf tavak jellemzője / Характеристика евтрофних озер

- a) tápanyagban gazdagok / багаті на поживні речовини;
- b) bőséges az oxigén ellátottságuk / мають велике насичення киснем;
- c) kevés szervesanyagot termelnek / виробляють мало органічної речовини;
- d) mélyek / глибокі.

15. A tó megszűnésének oka lehet / Причиною зникнення озера може бути

- a) kozmikus hatás / космічний вплив;
- b) a víz eltűnése a medencéből / зникнення води з улоговини;
- c) szennyezettség / забруднення;
- d) elpárolgás / випаровування.

16. Biogén eredetű tavak az alábbiak közül / Озера біогенного походження серед наведених:

- a) a korallgátak által elzárt tómedencék / озера, утворені кораловими рифами;
- b) a turzásokkal elzárt lagúnatavak / лагунні озера, відокремлені піщаними косами;
- c) a termokarsztos tavak / термокарстові озера;
- d) a halastavak / рибні господарські ставки.

17. A polje és a dolina tótipusok / Озерні типи *polje* i *dolina* є

- a) antropogén eredetűek / антропогенного походження;
- b) fjordos eredetűek / фіордового походження;
- c) karsztos eredetűek / карстового походження;
- d) kozmikus eredetűek / космічного походження.

18. Nem antropogén tómedence / Не є антропогенним (штучним) озерним улоговином

- a) a duzzasztással létrehozott tó / озеро, створене шляхом греблювання;
- b) a felszín kimélyítésével kialakított tó / озеро, створене поглибленням поверхні;
- c) körül-gátolással létrehozott tó / озеро, створене обвалуванням;
- d) a csuszamlás során létrejövő tó / озеро, що утворилося внаслідок зсуву.

19. Ország, mely területének 9,4%-át tavak borítják / Країна, 9,4% території якої вкрито озерами:

- a) Kanada / Канада;
- b) Finnország / Фінляндія;
- c) Svédország / Швеція;
- d) Írország / Ірландія.

20. Nem a Kelet-afrikai árokrendszerben található tó / Не розташоване у Східно-Африканському рифтовому розломі:

- a) Tanganyika-tó / озеро Танганьїка;
- b) Nyassza-tó / озеро Ньяса (Малаві);

c) Rudolf-tó (Turkana) / озеро Рудольфа (Туркана);

d) Viktória-tó / озеро Вікторія.

2.3. Mocsarak / Болота

1. A mocsár / Болото — це

- a) folyók által táplált lapos terület / рівнинна ділянка, що живиться річками;
- b) sekély, de állandó állóvíz borította terület, ahol tőzegképződés folyik / мілководна, але постійно затоплена територія, де відбувається утворення торфу;
- c) a tómedence feltöltődésének utolsó stádiuma / фінальна стадія замулення озерної улоговини;
- d) időszakos állóvíz, melynek nincs kapcsolata a világóceánnal / тимчасова стояча водойма, яка не має зв'язку зі Світовим океаном.

2. Nem a lápok egyik típusa / Який з наведених варіантів не є типом болота

- a) a dagadó láp / підняте болото;
- b) átmeneti láp / перехідне болото;
- c) fertő láp / заболочене болота;
- d) síkláp / низинне болото.

3. A tó organikus feltöltődését kiválthatja / Органічне замулення озера може бути спричинене:

- a) a partszélről kiinduló, elburjánzó növényzet / буйним розростанням рослинності з краю берега;
- b) a part elhabosodása / розмиванням берегів;
- c) a folyók által szállított hordalék / замулом, який приносять річки;
- d) a defláció által szállított homok / піском, який переноситься дефляцією (вітровим знесенням).

4. A mocsarak vizére jellemző, hogy / Для води болот характерно, що

- a) humuszanyag-tartalmuk kicsi / вміст гумусових речовин низький;
- b) gazdag mészben / багата на вапно (кальцій);
- c) lúgos reakciót mutat / має лужну реакцію;
- d) savas reakciót mutat / має кислу реакцію.

5. A mocsarak különleges fejlődési formája / Особливою формою розвитку боліт є

- a) a lebegő láp / плаваюче болото;
- b) az úszóláp / плавуче болото;
- c) a száraz láp / сухе болото;

d) a réti lár / лугове болото.

6. A tó és a mocsár közötti állapot / Проміжний стан між озером і болотом

a) az organikus lár / органічне болото;

b) a berek / болотиста місцевість;

c) a fellár / верхове болото;

d) a fertő / заболочена мілководна водойма.

7. A mocsár és a lár közötti különbség / Різниця між болотом і трясовиною (лепом):

a) a mocsárban már túlsúlyra jut a növényzet, de a lár esetében a víztükör kis foltokban marad csak meg/ у болоті вже переважає рослинність, але у лепі водна поверхня зберігається лише на малих ділянках;

b) a mocsárban még nem jut túlsúlyra a növényzet, a lár esetében teljesen benövi a vizet / у болоті рослинність ще не переважає, а леп повністю заростає рослинами;

c) a mocsár csak a szárazabb területeken alakul ki, a lár a nedves éghajlatot kedveli / болота утворюються лише у сухіших районах, а леп — у вологому кліматі;

d) a mocsárnak gazdag a növényvilága, a lárban pedig inkább az állatok dominálnak / болота мають багате рослинне різноманіття, а у лепах домінують тварини.

8. A mocsarakban a növények rothadása folytán / У болотах внаслідок гниття рослин утворюється

a) CO₂ keletkezik/ CO₂;

b) HS keletkezik / HS;

c) H₂S keletkezik / H₂S;

d) CO keletkezik / CO.

9. A Sphagnum-tőzegre jellemző, hogy / Для торфу зі сфагнуму (Sphagnum) характерно, що

a) teljesen beborítja a mocsarak vízfelszínét / повністю покриває водну поверхню боліт;

b) a növények alapja elhal, és a növekedés folytán rajtuk újabbak fejlődnek / основа рослин відмирає, а нові частини виростають поверх старих;

c) gyarjásából fejlődik ki / утворюється з пухівки;

d) több növényből létrejövő vegetáció / складається з багатьох рослин, що утворюють рослинність.

10. Ukrajna leginkább elmocsarasodott vidéke / Найбільш заболочений регіон України

a) Podólia / Поділля;

b) Kárpátalja / Закарпаття;

c) a Polisszja / Полісся;

d) a Fekete-tenger melléke / Причорномор'я.

2.4. A szárazföldi jég / Континентальний лід (Суходільний лід)

1. Számítások szerint a Föld édesvíz készletének a jég / За підрахунками, лід становить у запасах прісної води Землі

- a) 2 %-át teszi ki / 2 %;
- b) 77 %-át alkotja / 77 %;
- c) 50 %-át teszi ki / 50 %;
- d) 11 %-át alkotja / 11 %.

2. A szárazföld kb. / Приблизно скільки відсотків суходолу покрито льодом

- a) 10–11 %-át borítja jég / 10–11 %;
- b) 20–21 %-át borítja jég / 20–21 %;
- c) 30–31 %-át borítja jég / 30–31 %;
- d) 40–41 %-át borítja jég / 40–41 %;

3. Nem tartozik a szárazföldi jég elterjedéséhez / Не належить до поширення суходільного льоду

- a) az Antarktis / Антарктида;
- b) a kisebb jégsapkák / невеликі льодовикові ковпаки;
- c) a gleccserek / льодовики;
- d) az óceánon képződő jég / лід, що утворюється в океані.

4. Futását az időszakos hóhatár helyi legmagasabb évi futásvonalának sokévi átlaga jelöli ki / Його положення визначає багаторічне середнє значення найвищої річної межі сезонного снігового покриву на місцевості. Це

- a) regionális hóhatár / регіональна снігова межа;
- b) tartós (reális) hóhatár / постійна (реальна) снігова межа;
- c) időszakos hóhatár / сезонна снігова межа;
- d) földrajzi hóhatár / географічна снігова межа.

5. Hóból képződött plasztikus jégtömeg, amely a nehézségi erő hatására mozog lefelé a lejtőkön. Ez a meghatározás igaz: / Пластична маса льоду, що утворилася зі снігу та рухається вниз по схилу під дією сили тяжіння. Це визначення стосується:

- a) a gleccsere / льодовика (глетчера);
- b) a jégtömbre / крижаної брили;

- c) az úszó jéghegyre / айсберга;
- d) a jégtakaróra / льодовикового щита.

6. Az alábbi helyek közül legmagasabb hóhatár / Найвища снігова межа серед наведених місць спостерігається

- a) Grönlandon húzódik / у Гренландії;
- b) a Kilimandzsáró-hegyen van / на горі Кіліманджаро;
- c) a Kárpátokban van / у Карпатах.
- d) a Kaukázus-hegységben húzódik / у Кавказьких горах.

7. Az eljegesedésnek nem volt központja Európában / У Європі не було центру заledenіння

- a) a Brit-szigetek / Британські острови;
- b) az Alpok / Альпи;
- c) a Kárpátok / Карпати;
- d) Skandinávia / Скандинавія.

8. A fűrn sűrűsége / Щільність фїрну

- a) 0,1 g/cm³;
- b) 0,3 g/cm³;
- c) 0,5 g/cm³;
- d) 0,9 g/cm³;

9. A gleccserjég jellemzője / Характерна ознака льодовикового льоду:

- a) a levegő szinte teljesen kiszorul belőle és színe zöldeskék lesz / повітря майже повністю витіснене з нього, і він набуває зеленувато-блакитного кольору;
- b) sűrűsége 0,3 g/cm³ / його щільність — 0,3 г/см³;
- c) jég szemekből áll, amelyeket szabad szemmel is jól lehet látni / складається з кристалів льоду, які добре видно неозброєним оком;
- d) levegőtartalma eléri a 30 %-ot / вміст повітря досягає 30 %.

10. A gleccserjég mozgása leggyorsabb / Найшвидший рух льодовикового льоду відбувається

- a) a jégár peremén / на краю льодовикового потоку;
- b) a jégár alján / на дні льодовикового потоку;

- c) a jégár középvezetékében / по центральній осі льодовикового потоку;
- d) a jégár felszínén / на поверхні льодовикового потоку.

11. Meredek lejtőkön, ha a gravitáció nagy, a gleccsernyelv elszakad, és / На крутих схилах, коли сила тяжіння велика, язик льодовика розривається, і утворюється

- a) gleccserzuhatag képződik / льодовиковий водоспад;
- b) gleccseresés képződik / льодовикове падіння;
- c) gleccserasztal jön létre / льодовиковий стіл;
- d) gleccser lépcső jön létre / льодовикова сходинка.

12. A jég hőmérséklete a gleccser testében / Температура льоду всередині льодовика

- a) a mélységgel csökken / з глибиною знижується;
- b) a mélységgel emelkedik / з глибиною підвищується;
- c) a perem felé haladva növekszik / збільшується в напрямку до країв;
- d) mindenhol egyforma / скрізь однакова.

13. A mozgó jég és a sziklafalhoz hozzáfagyott jég között keletkező gleccserrepedés neve / Тріщина, що виникає між рухомим льодом і льодом, який примерз до скельної стіни, називається:

- a) harántrepedés / поперечна тріщина;
- b) homlokrepedés / лобова тріщина;
- c) oldalrepedés / бічна тріщина;
- d) Bergschrund.

14. A moréna / Морена — це

- a) a gleccser által szállított és lerakott anyag / матеріал, який переносить і відкладає льодовик;
- b) a gleccser olvadákvize / талі води льодовика;
- c) a gleccser által létrehozott tó neve / озеро, створене льодовиком;
- d) a völgy, ahol a gleccser lefelé mozog a lejtőn / долина, якою льодовик рухається вниз.

15. A gleccser olvadásának legfőbb oka / Основна причина танення льодовика

- a) a Föld belső hője / внутрішнє тепло Землі;
- b) a meleg szél / теплий вітер;
- c) a besugárzás / сонячне випромінювання;

d) a jég belső súrlódása / внутрішнє тертя в льоду.

16. Az ogiva / „Ogiva” — це

a) repedés a gleccserben / тріщина у льодовику;

b) a gleccserjég felszínén képződő olvadásforma / форма, що виникає на поверхні льоду внаслідок танення;

c) a gleccser olvadékvize / талі води льодовика;

d) a gleccser által szállított anyag / матеріал, який переносить льодовик.

17. A gleccserek hosszúságát / Довжина льодовика залежить від

a) a gleccservölgy mérete befolyásolja / розміру льодовикової долини;

b) az éghajlat-ingadozások befolyásolják/ кліматичних коливань;

c) a firngyűjtő medencében hullott hó mennyisége befolyásolja / кількості снігу, що випадає в області живлення (фірновій чаші);

d) az általa szállított anyagmennyiség befolyásolja / об'єму транспортування матеріалу.

18. Nem tartozik a gleccsertípusokhoz / До типів льодовиків не належить

a) a firnfolt / фірнова пляма;

b) a kárgleccser / каровий льодовик;

c) a lejtőgleccser / схиловий льодовик;

d) a gleccsernyelv / язык льодовика.

19. A kúpgleccserek / Куполоподібні (класичні конічні) льодовики виникають

a) olyan hegyeken alakultak ki, amelyek messze a hóhatár fölé emelkednek / на горах, які піднімаються високо над сніговою межею;

b) ott alakultak ki, ahol nagyon bőséges hócsapadék hull, és a hóhatár is alacsonyan húzódik / у регіонах з великою кількістю снігу і низькою сніговою межею;

c) ott képződtek, ahol a völgyi gleccserek a hegységből kijutottak a hegylábfelszínre / там, де долинні льодовики виходять на передгір'я;

d) jégsapkákból táplálkoznak / живляться від крижаних шапок.

20. A Vatnajökull / Ватнаййокюдль

a) egy hegylábgleccser / льодовик біля підніжжя гір;

b) egy gleccserhálózat / мережа льодовиків;

c) egy jégsapka / льодовикова шапка;

d) egy jégtakaró / льодовиковий щит.

2.5. Felszín alatti vizek / Підземні води

1. A legkevésbé vízáteresztő közet az alábbiak közül / Найменш проникною для води породою є

- a) az iszap / мул;
- b) az agyag / глина;
- c) a kavics / гравій;
- d) a homok / пісок.

2. A talajvíz legfőképpen / Ґрунтові води переважно походять з

- a) csapadékból származik / атмосферних опадів;
- b) a kéreg vízleadásából származik / вод, які виходять із земної кори;
- c) a folyók közeli medréből származik / близького до них русла річок;
- d) a túllöntözésből származik / надмірного поливу.

3. Nem a talajvíz típusa / Не є типом ґрунтових вод

- a) az általaj víz / проміжна вода;
- b) a lebegő talajvíz / висяча ґрунтова вода;
- c) a nyomás alatti talajvíz / ґрунтова вода під тиском;
- d) a kapilláris víz / капілярна вода.

4. A talajvíz háztartás kiadási oldalát erősíti / Витратну частину балансу ґрунтових вод підсилює

- a) a párolgás / випаровування;
- b) a csapadékhullás / випадання опадів;
- c) az öntözés / полив;
- d) a vízpára kondenzációja / конденсація водяної пари.

5. A legfelső vízzáró réteg felett elhelyezkedő, a talajszemcsék közötti hézagokat részben kitöltő víz / Вода, що міститься в порах між частинками ґрунту над першим водотривким шаром

- a) a rétegvíz / пластова вода;
- b) a talajvíz / ґрунтова вода;
- c) a talajnedvesség / волога ґрунту;
- d) a karsztvíz / карстова вода.

6. A rétegvíz / Пластова вода

- a) a felszín alatt két vízzáró közötti porózus rétegben helyezkedik el / розміщена між двома водотривкими шарами під поверхнею;
- b) a felszín alatt fekvő első vízzáró réteg felett helyezkedik el / розміщена над першим водотривким шаром;
- c) a kőzetek repedéseiben, hasadékaiban elhelyezkedő víz / знаходиться у тріщинах і розломах порід;
- d) a legfelső vízzáró réteg felett a talajszemcsék közötti hézagokat részben kitöltő víz / частково заповнює пори між частинками ґрунту над водотривким шаром.

7. A nyomás hatására felemelkedő rétegvizet / Пластову воду, яка піднімається під тиском, називають

- a) szivárgó víznek nevezzük / просочуваною водою;
- b) interflow-nak nevezzük / міжпластовим струмом (interflow);
- c) kristályvíznek nevezzük / кристалізаційною водою;
- d) artézi víznek nevezzük / артезіанською водою.

8. A mészkő repedéshálózatában lévő résvíz / Вода, що міститься в тріщинах вапняку

- a) az időszakos víz / сезонна вода;
- b) a karsztvíz / карстова вода;
- c) az ásványvíz / мінеральна вода;
- d) a talajvíz / ґрунтова вода.

9. A felszín alatti víz hőmérséklete a neutrális zónában / Температура підземної води у нейтральній зоні

- a) eléri a maximumát / досягає максимуму;
- b) változatlan, az adott hely évi középhőmérsékletével megegyező / постійна і дорівнює середньорічній температурі даного місця;
- c) az adott hely évi középhőmérsékletétől jóval alacsonyabb / набагато нижча за середньорічну температуру даного місця;
- d) megegyezik az adott hely felszíni vizeinek évi középhőmérsékletével / дорівнює середньорічній температурі поверхневих вод.

10. Balneológiai szempontból hévíznek számít az a felszín alatti víz, melynek hőmérséklete / 3 точки зору бальнеології, термальною вважається підземна вода з температурою

- a) +100 °C fölötti / понад +100 °C;
- b) +50 °C fölötti / понад +50 °C;
- c) +25 °C fölötti / понад +25 °C;
- d) +20 °C fölötti / понад +20 °C.

11. A felszín alatti vizek felszínre lépési helye a forrás, melynek típusai közé nem sorolható / Місцем виходу підземної води на поверхню є джерело, до типів якого не належить

- a) a leszálló forrás / спадне джерело;
- b) az egyenes irányú forrás / джерело з прямим струмом;
- c) a felszálló forrás / висхідне джерело;
- d) az átbukó forrás / переливне джерело.

12. Az intermittáló források / Інтермітуючі джерела — це

- a) időszakos, periodikusan ismétlődő források / періодичні джерела, що діють циклічно;
- b) szabálytalan időközökben kiújuló források / джерела, що відновлюються з нерегулярною періодичністю;
- c) állandó források / постійні джерела;
- d) bővizű karsztforrások / багатоводні карстові джерела.

13. Az ásványvíz / Мінеральна вода містить

- a) max. 1000 mg/l ásványi eredetű oldott só, szénsavat stb. tartalmaz / максимум 1000 мг/л розчинених мінеральних речовин, вуглекислоти тощо;
- b) min. 100 mg/l ásványi eredetű oldott só, szénsavat stb. tartalmaz / мінімум 100 мг/л таких речовин;
- c) min. 1000 mg/l ásványi eredetű oldott só, szénsavat stb. tartalmaz / мінімум 1000 мг/л таких речовин;
- d) max. 100 mg/l ásványi eredetű oldott só, szénsavat stb. tartalmaz / максимум 100 мг/л таких речовин.

14. A nagy nyomás hatására a forráspont elérése után a magasba lövellő forrás / Джерело, яке після досягнення точки кипіння через високий тиск викидає воду вгору

- a) a fumarola / фумарола;

- b) a gejzír / гейзер;
- c) a mofetta / мофета;
- d) a hévíz / термальна вода.

15. A felszínre bukkanó mészkőtestben fekszik / У вапняковому масиві, що виходить на поверхню, залягає

- a) a nyílt karsztvíz / відкриті карстові води;
- b) a mélykarsztvíz / глибокі карстові води;
- c) a támaszkodó karsztvíz / опорні карстові води;
- d) a leszálló karsztvíz / спадні карстові води.

16. A rétegvíz szintváltozásának legfőbb oka / Основна причина зміни рівня пластової води

- a) a légnyomás-változás / зміни атмосферного тиску;
- b) a földrengés / землетруси;
- c) a nyomáshullám / хвилі тиску;
- d) a folyók vízjárása / рівень води у річках.

17. A kapilláris erők a vizet / Капілярні сили змушують воду

- a) a hajszálcsővekben fölfelé emelik / підніматися по капілярах угору;
- b) lefelé irányuló mozgásra készítetik / рухатися вниз;
- c) vízszintes, a felszínnel párhuzamos mozgásra készítetik / рухатися горизонтально, паралельно поверхні;
- d) nagy nyomás alatt tartják / залишатися під високим тиском.

18. Nem igaz a kristályvízre / Неправильне твердження про кристалізаційну воду:

- a) a közetszemcséknek a nedvességtartalmát jelenti / означає вологість частинок порід;
- b) a növények számára nem felvehető / недоступна для рослин;
- c) mennyisége állandó / її кількість постійна;
- d) a növények hasznosítani tudják / рослини можуть її використовувати.

19. A karsztvíz keménységi foka a német keménységi fok szerint (nkf) / Жорсткість карстової води за німецькою шкалою жорсткості (nkf)

- a) 4–8 nkf;
- b) 8–12 nkf;

- c) 12–18 nkf;
- d) 20–22 nkf.

20. A vaocluse források jellemzője / Для джерел типу Воклюз характерно

- a) általában melegvizek / зазвичай це теплі води;
- b) hirtelen törnek ki / раптові викиди води;
- c) nagy a vízbőségük / велика водоносність;
- d) egyszer forrásként, másszor víznyelőként funkcionálnak / функціонують то як джерело, то як понор (водопоглинач).

FELHASZNÁLT IRODALOM/ СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Borsy Z. et all, 1992.: Általános természetföldrajz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, hatodik kiadás.
- Jakucs L., Kaszab I., 1995: Hidrogeográfia – hidrogeológia. JGyF Kiadó, Szeged
- Lovász Gy., 2000.: Általános vízföldrajz – Egyetemi tankönyv. University Press (Pécsi Tudományegyetem) Kiadó, Pécs.
- Timbadiya P. V., Patel P. L., Singh Vijay P., Sharma Priyank J.. Hydrology and Hydrologic Modelling Proceedings of 26th International Conference on Hydraulics, Water Resources and Coastal Engineering (HYDRO 2021). Singapore : Springer Nature Singapore : Imprint: Springer, 2023. ISBN 9789811991479
- Жовнір, В.В., Гребінь, В.В. (2018). Аналітичний огляд досліджень мінімального стоку води. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 1 (48).
- Іжак Т., Бенедек В., Ваш Е., Сейкель М.: Наскрізна програма практичної підготовки для здобувачів вищої освіти на 2023-2027 рр.
- Клименко В. Г., Решетченко С. І. Клімат і гідрологія України. Навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н.Каразіна, 2019.– 104с. ISBN 978-966-285-576-0
- Курганевич Л. П., Біланюк Ю. М., Андрейчук Ю. М., 2020: Загальна гідрологія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 336 с.
- Лук'янець О. І., Москаленко С. О, 2019: Узагальнення та багаторічна мінливість максимального річного стоку води річок відповідно до гідрографічного районування України. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія.
- Мисковець І. Я., Мольчак Я. О, 2022: Гідрологія. Навчальний посібник. Луцьк: ІВВ ЛНТУ, 318 с. ISBN 978-617-672-150-5
- Національний стандарт України, 2024. Гідрологія суходолу. Терміни та визначення основних понять. Київ ДП «УкрНДНЦ». ДСТУ 3517:2024
- Ободовський, О. Г., Почаєвець, О. О., Заварзін, М. А (2016). Оцінка зв'язків мінімального та середнього стоку води річок Українських Карпат. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія, 1(40).
- Хільчевського В. К., Ободовського О.Г. (за ред.), 2008: Загальна гідрологія. Підручник. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет» Київ.

«Збірник тестових завдань» є навчальним посібником з гідрографії, підготовленим відповідно до програми бакалаврської підготовки (BSc) для здобувачів заочної форми навчання, освітня програма: «Середня освіта (Географія)», галузь знань: «01 Освіта/Педагогіка», спеціальність (спеціалізація): «А4 Середня освіта (014.07 Географія)» / Розробники: Едіна Ваш, Ванесса Бірток – Берегове: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, 2025. – 60 с.

Даний посібник виконує функцію методичної підтримки, зосереджуючись на двох обов'язкових модульних контрольних роботах із курсу «Гідрологія», що є основною умовою його успішного завершення. Методичний посібник покликаний полегшити підготовку здобувачів-заочників.

Виробничо-практичне видання
**ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОНАННЯ
МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З КУРСУ «ГІДРОЛОГІЯ»/
TESZTFELADATOK GYŰJTEMÉNYE A „VÍZFÖLDRAJZ” TANTÁRGY
MODULZÁRÓ DOLGOZATAIRA VALÓ FELKÉSZÜLÉSHEZ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК / OKTATÁSI SEGÉDANYAG

з курсу «Гідрології» / а „Vízföldrajz” tantárgyhoz

2025 р.

Затверджено до використання у навчальному процесі на засіданні кафедри географії та туризму ЗУІ ім. Ф.Ракоці II (протокол № 6 від 24 вересня 2025 року)

Розглянуто та рекомендовано Навчально-методичною радою Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (протокол № 8 від 29 вересня 2025 року)

*Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF)
рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
(протокол № 9 від 30 вересня 2025 року)*

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF) кафедрою географії та туризму
спільно з Видавничим відділом Закарпатського угорського інституту імені Ференца
Ракоці II

Розробник методичних вказівок:

Едіна ВАШ – асистент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Ванесса БІРТОК – завідувачка Туристично-інформаційного центру «Ракоці-тур», асистент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Рецензенти:

Атілла ТОВТ – доктор філософії, доцент кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Валентина ЩАБЕЛЬСЬКА – кандидат географічних наук, доцент, завідувачка кафедри географії УДУ імені Михайла Драгоманова

Відповідальні за випуск:

Йосип МОЛНАР – кандидат географічних наук, завідувач кафедри географії та туризму Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

Олександр ДОБОШ – начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

За зміст методичних вказівок відповідальність несуть розробники.

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua) *Статут «Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II» (Затверджено протоколом загальних зборів Благодійного фонду За ЗУІ, протокол №1 від 09.12.2019р., прийнято Загальними зборами ЗУІ ім. Ф.Ракоці II, протокол №2 від 11.11.2019р., зареєстровано Центром надання адміністративних послуг Берегівської міської ради, 12.12.2019р.)*

Шрифт «Times New Roman». Розмір сторінок методичних вказівок: А4 (210x297мм).